

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำหนังสือสัญญา การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนและการเยียวยาที่
จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญา พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง

(๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในด้านการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบ
องค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและ
พัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทาง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล

(๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของ
ประเทศในระยะต่อไปโดยยึดเป้าหมายในการยกระดับประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ
พัฒนาแล้ว

(๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ
ในด้านการจัดให้มีกฎหมายที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ กฎหมายทันสมัย ชัดเจน
มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถ
ในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ โดยตอบสนองกับ
การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการผลิต การค้า การบริการ และสามารถอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจได้
อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภค การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบ
ธุรกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

(๔) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒) ประเด็นการต่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)
แผนย่อยการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ (มีมาตรฐานสากล) มุ่งส่งเสริม
ศักยภาพหน่วยงานไทยและคนไทย และยกระดับมาตรฐานการพัฒนาภายในประเทศให้สอดคล้องกับ
มาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและส่งเสริมความร่วมมือใน
มิติต่าง ๆ กับนานาประเทศ นอกจากนี้ ไทยยังสามารถดำเนินการต่างประเทศในเชิงรุกและสร้างสรรค์
โดยการมีบทบาทในการร่วมพัฒนาภาวะเปราะบางระหว่างประเทศ มาตรฐานสากล และพันธกรณีต่าง ๆ นี้
ไปพร้อมกันได้ด้วย

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย โดยมีกลไกให้มีกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสากล และ
สามารถให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ง่าย

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

มาตรา ๑๗๘ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการจัดทำหนังสือสัญญาตามวรรคสาม (หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ได้แก่ หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ) ที่ผ่านมา จึงไม่มีกรอบทางกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการจัดทำหนังสือสัญญา ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ดังนั้น จึงสมควรมีพระราชบัญญัติฯ เพื่อกำหนดกรอบทางกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการจัดทำหนังสือสัญญาบางประเภทที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

เพื่อให้มีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการจัดทำหนังสือสัญญาบางประเภทที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนด

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

โดยที่ปัจจุบันไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการจัดทำหนังสือสัญญาบางประเภทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ผ่านมา ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง อาทิ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จึงดำเนินการตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

(๑) จัดการสัมมนารับฟังความคิดเห็น โดยอาจเชิญผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมการสัมมนาฯ เพื่อชี้แจงสาระสำคัญของหนังสือสัญญา ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ และ

(๒) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายละเอียดของหนังสือสัญญา ผ่านสื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อาทิ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก แอปพลิเคชัน ทวิตเตอร์ ของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาอย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่อย่างไร

- เวียดนาม Law on Treaties ของเวียดนาม กำหนดให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการประเมินเบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบทางการเมือง การป้องกันประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำสนธิสัญญา รวมทั้งขอความเห็นจากกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เคนยา The Treaty Making and Ratification Act ของเคนยา กำหนดให้ในการพิจารณาสนธิสัญญาของรัฐสภา คณะกรรมาธิการรัฐสภาที่เกี่ยวข้องจะต้องทำให้แน่ใจได้ว่าได้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ในขั้นตอนการให้สัตยาบันสนธิสัญญาซึ่งเป็นไปตามกระบวนการของรัฐสภา

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ในส่วนของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ได้พิจารณาให้สอดคล้องกับแนวทางของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ด้วย

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

- ไม่ก่อให้เกิดการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพแก่ประชาชนทั่วไป

- ก่อให้เกิดหน้าที่แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ (ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง) ที่จะต้องดำเนินการตาม

หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ ในกรณีที่เป็นการจัดทำหนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง ก็จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นแก่ประชาชน และหากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ก็จะต้องดำเนินการมาตรการเยียวยาด้วย ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฯ

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑

ในกรณีที่หน่วยงานที่รับผิดชอบ (ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง) เห็นว่ามาตรการเยียวยานั้นไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป ก็สามารถเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบในการยกเลิกมาตรการเยียวยานั้นได้

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติฯ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม และประชาชน ด้วยการกำหนดวิธีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการเยียวยาอันเกิดจากผลกระทบของการจัดทำหนังสือสัญญาบางประเภทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น เป็นการรักษาผลประโยชน์ของประเทศ สังคม และประชาชน

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

(๑) กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ

(๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบ (ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง) ในกรณีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการเยียวยา

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง) จะดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านทางการประชุมหารือ และการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ ผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกระทรวงการต่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ต่อไป

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) ได้จัดทำระบบทะเบียนข้อมูลสนธิสัญญาและตราสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสนธิสัญญา ซึ่งมีทั้งสนธิสัญญาประเภททวิภาคีและพหุภาคี ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนประมาณ ๒,๕๐๐ รายการ ซึ่งข้อมูลที่น่ามาขึ้นระบบทะเบียนดังกล่าวเป็นหนังสือสัญญาที่ได้นำมาเก็บรักษาไว้ที่กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย โดยสามารถสืบค้นได้ที่ <http://thaitreatydatabase.mfa.go.th> เพื่อเป็นข้อมูลเผยแพร่และอำนวยความสะดวกให้แก่ส่วนราชการและบุคคลทั่วไป

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

มีแผนงานในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกระทรวงการต่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไป

การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้งบประมาณในการดำเนินการตามปกติของหน่วยงาน โดยไม่ได้สร้างกรอบอัตรากำลังเพิ่มหรือต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรเพิ่มเติมแต่อย่างใด จึงไม่ส่งผลกระทบต่องบประมาณในเรื่องดังกล่าว

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

ร่างพระราชบัญญัติฯ จะทำให้มีกรอบกฎหมายภายในที่กำหนดวิธีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือสัญญาบางประเภท และการเยียวยาที่ชัดเจน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ประชาชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกรณีที่หนังสือสัญญานั้นมีอาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดทำ

หนังสือสัญญาประเภทดังกล่าวเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดปัญหา เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามร่างพระราชบัญญัติฯ อาจทำให้ต้องใช้เวลาในการพิจารณาเข้าเป็นภาคีหนังสือสัญญามากขึ้น ซึ่งในบางกรณี อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนของประเทศได้

๘.๒ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ไม่มี

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มี

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ไม่มี

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง
หรือดำเนินการทางปกครอง

ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์
อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ .....

(นางวิลาวรรณ มังคะชนะกุล)

อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

วัน/เดือน/ปี ที่จัดทำ..... ๒๗ ส.ค. ๒๕๖๓ .....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองสนธิสัญญา กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นายอังกูร กุลวานิช ผู้อำนวยการกองสนธิสัญญา

นางธรรารัตน์ หาญลำยวง นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา)

นางสาววัฒน์ ชีวีวัฒน์ นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๐๐

อีเมล.....